

FIȘA DISCIPLINEI

POSTMODERNISMUL

Anul universitar 2024-2025

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
1.2. Facultatea	ISTORIE ȘI FILOSOFIE
1.3. Departamentul	FILOSOFIE
1.4. Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii / Calificarea	FILOSOFIE / FILOSOFIE
1.7. Forma de învățământ	ZI

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		POSTMODERNISMUL				Codul disciplinei	HLR2508
2.2. Titularul activităților de curs			Prof.univ.dr. Ciprian Mihali				
2.3. Titularul activităților de seminar			Prof.univ.dr. Ciprian Mihali				
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	OPȚIONAL

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat (consiliere profesională)					6
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				58	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe la curs.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	• C2.3 Problematizarea și operaționalizarea conceptelor cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie • C2.4 Evaluarea comparativă a ideilor și argumentelor unor teorii filosofice moderne și contemporane și identificarea meritelor și limitelor acestora • C3.4 Examinarea critică și constructivă a conceptelor și viziunilor (abordărilor) din domeniul filosofiei moderne și contemporane în privința raportului dintre modernitate și postmodernitate • C3.5 Realizarea unui studiu legat de un caz de discriminare și dezbateră • C4.1 Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale filosofiei moderne și contemporane • C4.4 Reflecția critică asupra modalităților de construire a diferitelor teorii ale modernității și deconstrucția teoriilor pretins științifice privitoare la rasă, apartheid și colonialism
Competențe transversale	• abilitatea de a comunica oral și în scris în limba română, utilizând corect terminologia și demersurile specifice teoriilor filosofice moderne și contemporane; • competențe în cercetarea documentară și utilizarea computerului în căutarea și găsirea de informații bibliografice

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: - principalele teorii ale modernității - ansamblul de concepte care definesc ideea de modernitate - raportul dintre modernitate și postmodernitate - situarea rasismului și colonialismului în interiorul lumii moderne - conceptele importante ale postcolonialismului și decolonialității
Aptitudini	Studentul este capabil să: - interpreteze un text de filosofie contemporană în limba română și în una din limbile internaționale - participe la dezbateri pe teme proprii postmodernismului - redacteze o analiză de film și de carte
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru: - a pregăti textele solicitate în timpul semestrului - a participa ca membru al unei echipe într-o dezbateră - a susține liber argumentele dezvoltate în cadrul textelor scrise - a integra în lucrări succesive evaluarea profesorului

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Înțelegerea modurilor multiple în care s-a constituit modernitatea și diferitele ei fațete, deopotrivă luminoase și întunecate.
7.2 Obiectivele specifice	• Raportarea filosofiei la concepte majore ale modernității. • Clarificarea ideilor de modernitate, universalism, progres, civilizație. • Deconstruirea argumentelor „științifice” ale modernității în favoarea rasei și a ideologiilor ei. • Analizarea diferitelor posturi ale rasismului în lumea modernă și contemporană. • Înțelegerea colonialismului ca laborator de experimentare a unor imperative moderne. • Cercetarea dimensiunilor actuale ale teoriilor postcoloniale și decoloniale. • Analizarea raporturilor dintre postmodernism și postcolonialism.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere generală: Ce este modernitatea?	- prezentare generală - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Câteva teorii majore ale modernității	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text	
Despre universalismul epocii moderne	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text	
În numele rațiunii, națiunii, civilizației și progresului	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
De la modernitate la postmodernitate	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Romanul antropologic și fețele întunecate ale modernității	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Discursul „științific” al luptei dintre rase	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Ideologiile rasismului	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Variații ale rasismului contemporan	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Coloniile ca laboratoare ale modernității	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Violența coloniei: sclavaj și apartheid	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Decolonizarea gândirii și dezobediența epistemică	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
„Post” din postmodernism și „post” din postcolonialism.	- curs interactiv cu fundament de prelegere - citate și analiză de text - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
Cum se rescrie azi modernitatea?	- dezbatere - dialog pe baza unor exemple și întrebări.	
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere în tematica seminarului	- discuție liberă cu studenții	
2. Dezbatere: <i>Modernitate neîmplinită sau sfârșit al modernității? Habermas versus Lyotard</i> (cu Rorty și Vattimo în rolurile secundare)	- dezbatere în echipe de 2x2 sau 3x3, în contradictoriu	
3. Analiză de text: <i>Două teorii despre modernitate și rasism: Hannah Arendt și Michel Foucault</i>	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu de text și dezbatere	
4. Dezbatere: <i>De la contractul social la contractul rasial</i>	- dezbatere în echipe de 2x2 sau 3x3, în contradictoriu	
5. Dezbatere: <i>Există un progres modern în diminuarea violenței?</i>	- dezbatere în echipe de 2x2 sau 3x3, în contradictoriu	
6. Dezbatere: <i>Există alte modernități?</i>	- dezbatere în echipe de 2x2 sau 3x3, în contradictoriu	
7. Dezbatere: <i>Cancel culture, pro sau contra?</i>	- dezbatere în echipe de 2x2 sau 3x3, în contradictoriu	
Bibliografie		
<i>Modern și postmodern</i>		

- J.-F. Lyotard – *Postmodernul pe înțelesul copiilor*, Apostrof, Cluj
- J.-F. Lyotard – *Inumanul*, Idea Design and Print
- J.-F. Lyotard – *Condiția postmodernă*, Idea Design and Print, Cluj
- Jurgen Habermas – *Modernity versus Postmodernity*

Rasismul

- Lewis R. Gordon – „Rasismul ca formă de rea-credință”, in *La sud prin nord-vest: reflecții existențiale afrodiasporice*, Idea Design & Print, Cluj, 2016, pp. 9-15
- Lewis R. Gordon – „Rațiunea în negru”, in *La sud prin nord-vest: reflecții existențiale afrodiasporice*, Idea Design & Print, Cluj, 2016, pp. 39-55
- Hannah Arendt – „Rasa și birocrăția”, in *Originile totalitarismului. Partea a II-a Imperialismul*, Humanitas, pp. 235-280
- Michel Foucault – „Trebuie să apărăm societatea”, Idea Design and Print, 2009, cursul din 28 ianuarie 1976
- Frantz Fanon – *Piele neagră, măști albe*, Editura Tact, 2011

(Post)colonialismul

- Achille Mbembe – *Critica rațiunii negre*, Idea Design & Print, Cluj, 2016
- Immanuel Wallerstein – *Pentru a înțelege lumea. O introducere în analiza sistemelor-lume*, Idea Design and Print, Cluj, 2013
- Walter Mignolo – *Dezobediința epistemică*, Idea Design and Print, Cluj

BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ

Modern și postmodern

- Perry Anderson – *Originile postmodernității*, Idea Design and Print, Cluj, 2013.
- Ihab Hassan – *The Question of Postmodernism*
- Ihab Hassan – *From Postmodernism to Postmodernity*
- Hans Bertens - *The Idea of the Postmodern. A History*

Rasismul

- Adam Hochschild - *King Leopold's Ghost* – cartea și filmul
- Albert Memmi – *Racism*, University of Minnesota Press, 2000, pp. 1-89 sau 89-123
- Charles Mills – *The Racial Contract*, Cornell University Press, 1997

(Post)colonialismul

- Aimé Césaire – *Discourse on Colonialism*, p. 1-25
- Albert Memmi - *Portrait du colonisé, précédé du portrait du colonisateur*

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

- David Harvey – *Condiția postmodernității*, Amarcord, 2002
- Steven Connor – *Cultura postmodernă. O introducere în teoriile contemporane*, Meridiane, 1999
- Fredric Jameson – *Postmodernism or The Cultural Logic of Late Capitalism*, Duke University Press, 1991
- Hannah Arendt – *Originile totalitarismului*, partea a II-a, „Imperialismul”
- Joseph Conrad – *În inima întinerului* (roman)
- Ryszard Kapuscinski – *Abanos*, Editura Paralela 45
- Achille Mbembe – *On the Postcolony*
- Achille Mbembe – *Necropolitics*
- Achille Mbembe – *Politique de l'inimitié*
- Edward W. Said – *Orientalism*

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea - asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul teoriilor moderne și postmoderne; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale Lucrare scrisă și susținere orală la sfârșitul semestrului (sesiune)	40% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- analiza unui un caz de discriminare întâlnit în cinematografie, în media sau în social media (10 puncte) - redactarea portretului psihologic al unei persoane discriminate (rasial, etnic, sexual, pe bază de gen etc.). (10 puncte) - elaborarea unei recenzii la o carte despre rasism, colonizare sau decolonizare (20 puncte) - participare la cel puțin una din cele patru dezbateri (10 puncte) - intervenții în celelalte seminare (10 puncte)	Evaluarea se va face pe parcursul semestrului	60% din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
Lucrarea finală va răspunde, la alegere, la una din următoarele trei întrebări, și va fi susținută oral, la o dată din sesiune care va fi stabilită de comun acord. 1) Mai putem noi fi astăzi moderni? 2) De ce este rasismul o formă de încălcare a demnității umane? 3) Cum supraviețuiește colonialismul în zilele noastre? 4) Contribuie lumea digitală și inteligența artificială la perpetuarea discriminării? EVALUARE 1. Analiza unui un caz de discriminare întâlnit în cinematografie, în media sau în social media (10 puncte) 2. Redactarea portretului psihologic al unei persoane discriminate (rasial, etnic, sexual, pe bază de gen etc.). (10 puncte) 3. Elaborarea unei recenzii la o carte despre rasism, colonizare sau decolonizare (20 puncte) 4. Participare la cel puțin una din cele patru dezbateri (10 puncte) 5. Intervenții în celelalte seminare (10 puncte) 6. Elaborarea lucrării finale și susținerea ei (40 de puncte)			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:

...

Semnătura titularului de curs

Ciprian Mihali

Semnătura titularului de seminar

Ciprian Mihali

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

Ciprian Mihali

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."